

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE

JULIANE KOKOTT,

predstavljeni 10. marca 2011¹

I – Uvod

sodišče dvomi, ali se v zadevi, ki mu je bila predložena, lahko šteje za mednarodno pristojno.

1. Člen 3 Uredbe Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. maja 2000 o postopkih v primeru insolventnosti² (v nadaljevanju: Uredba o postopkih v primeru insolventnosti) določa države članice, katerih sodišča so pri čezmejnih zadevah v zvezi s skupnim trgov³ pristojna za uvedbo postopka v primeru insolventnosti. Sodišča držav članic, na ozemlju katerih je središče dolžnikovih glavnih interesov, so pristojna za uvedbo postopkov v primeru insolventnosti. Ta zadeva Sodišču omogoča, da natančneje opredeli pojem „središče glavnih interesov“.

II – Pravni okvir

A – Pravo Unije

3. V členu 2 Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti je pojem „poslovalnica“ opredeljen:

2. V tej zadevi je italijanska družba svoj registrirani sedež prenesla v Združeno kraljestvo. Več kot leto po zaprtju družbe in njenem izbrisu iz britanskega registra podjetij je upnica v Italiji vložila zahtevek za uvedbo postopka v primeru insolventnosti. Predložitevno

„V tej uredbi

[...]

1 – Jezik izvirnika: nemščina.

2 – UL L 160, str. 1. Trenutno veljavna uredba je bila spremenjena z Izvedbeno uredbo Sveta (ES) št. 210/2010 z dne 25. februarja 2010 (UL L 65, str. 1).

3 – Glede na uvodno izjavo 33 Uredba o postopkih v primeru insolventnosti ne velja za Dansko, sicer pa velja v skladu z omejitvami iz člena 44, ki določa njeno razmerje do drugih konvencij držav članic.

h) „poslovalnica“ pomeni katerikoli kraj poslovanja, v katerem dolžnik opravlja stalno gospodarsko dejavnost, ki predpostavlja udeležbo ljudi in premoženja.“

4. Člen 3 Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti zadeva mednarodno pristojnost in določa:

„(1) Sodišča držav članic, na katerih ozemlju je središče dolžnikovih glavnih interesov, so pristojna za uvedbo postopkov v primeru insolventnosti. Pri družbi ali pravni osebi se, dokler se ne dokaže nasprotno, domneva, da je središče dolžnikovih glavnih interesov registrirani sedež.

(2) Kadar je središče dolžnikovih glavnih interesov na ozemlju države članice, so sodišča druge države članice pristojna za uvedbo postopkov v primeru insolventnosti zoper navedenega dolžnika samo, če ima ta poslovalnico na ozemlju navedene druge države članice. Učinki teh postopkov so omejeni na dolžnikovo premoženje, ki se nahaja na ozemlju slednje države članice.

[...]“

5. V uvodni izjavi 13 Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti je navedeno:

„Za ‚središče dolžnikovih glavnih interesov‘ mora veljati kraj rednega poslovanja dolžnika in je zato preverljiv za tretje osebe.“

B – *Nacionalna zakonodaja*

6. Predložitevno sodišče opozarja, da je v skladu s členom 382 italijanskega Codice di procedura civile (zakon o pravdnem postopku) in z ustaljeno sodno prakso v zvezi s tem členom vmesna odločba Corte di Cassazione glede vprašanja pristojnosti sodišča nižje stopnje, ki odloča o zadevi, dokončna in zavezujoča.

III – Postopek v glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

7. Iz predložitvenega sklepa je razvidno to dejansko stanje:

8. Družba Interedil s.r.l. je bila ustanovljena v Italiji s sedežem v Monopoliju. Svoj registrirani sedež je 18. julija 2001 prenesla v London. Vpisana je bila v register angleške trgovinske zbornice⁴ z navedbo FC (Foreign Company). Prav tako je bila 18. julija 2001 izbrisana⁵ iz italijanskega registra podjetij⁶.

9. Glede na predložitveni sklep naj bi družba Interedil opozorila, da je hkrati s prenosom

4 – Companies House.

5 – Tribunale di Bari ta izbris očitno šteje za nezakonit, natančnih razlogov za to pa ne navaja.

6 – Registro delle imprese.

sedeža, to je 18. julija 2001, v Londonu izvedla posle družbe, katerih predmet je bila pridobitev družbe Interedil s.r.l. s strani britanske skupine Canopus, in pogajanja ter sklenitev pogodb o prodaji podjetja. Poleg tega naj bi bile po nekaj mesecih nepremičnine v Taran-tu (Italija) kot del prenesenega podjetja prenesene na družbo Windowmist Limited.

10. Glede na predložitveni sklep je bila družba Interedil s.r.l. 22. julija 2002 „zaprta“ in „izbrisana“⁷ iz registra podjetij Združenega kraljestva.

11. Družba Intesa Gestione Crediti S.p.A. je oktobra 2003 pri Tribunale di Bari vložila zahtevek za uvedbo postopka v primeru insolventnosti v zvezi s premoženjem družbe Interedil.

12. Družba Interedil s.r.l., v likvidaciji (v nadaljevanju: Interedil), je ugovarjala pristojnosti tega italijanskega sodišča in decembra 2003 pri italijanskem Corte di Cassazione vložila zahtevo za predhodno odločanje o vprašanju pristojnosti. Ker je bil registrirani sedež podjetja prenesen iz Italije v Združeno kraljestvo, naj italijanska sodišča ne bi bila

več pristojna za uvedbo postopka v primeru insolventnosti.

13. Ker je Tribunale di Bari ugovor o nepristojnosti italijanskih sodišč štelo za očitno neutemeljen, plačilno nezmožnost podjetja pa za dokazano, je maja 2004, ne da bi počakalo na izid postopka o vprašanju pristojnosti pred Corte di Cassazione, začelo postopek v primeru insolventnosti v zvezi s premoženjem družbe „Interedil s.r.l., v postopku likvidacije, zdaj s sedežem v Londonu, Chelsea Chambers 262 Fulham Road“.

14. Družba Interedil je z dopisom z dne 18. junija 2004 zoper ta sklep o začetku postopka vložila ugovor.

15. Corte di Cassazione je s sklepom št. 10606/2005 z dne 20. maja 2005 razglasilo pristojnost italijanskih sodišč. Naslednje okoliščine so zadostovale, da se ovrže domneva iz člena 3(1), drugi stavek, Uredbe št. 1346/2000, na podlagi katerega je središče dolžnikovih glavnih interesov registrirani sedež družbe: lokacija nepremičnin družbe Interedil v Italiji, najemna pogodba v zvezi z dvema hotelskima kompleksoma in pogodba z bančno institucijo ter neizpolnjena obveznost, da se register podjetij v Bariju obvesti o prenosu sedeža podjetja v London.

7 – V italijanskem izvirniku predloga za sprejetje predhodne odločbe: „Chiusa e dunque cancellata dal Registro delle Imprese (zaprta in torej izbrisana iz registra podjetij).“

16. Tribunale di Bari glede na sodbo Sodišča v zadevi Eurofood⁸ dvomi o tej presoji Corte di Cassazione. Zato je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba pojem ‚središče dolžnikovih glavnih interesov‘ v smislu člena 3(1) Uredbe (ES) št. 1346/2000 razlagati v skladu s pravom Skupnosti ali v skladu z nacionalnim pravom, in če je odgovor na prvo možnost pritrdilen, kakšen je pomen tega pojma in kateri so odločilni dejavniki ali elementi za določitev ‚središča glavnih interesov‘?

2. Ali je mogoče domnevo iz člena 3(1) Uredbe (ES) št. 1346/2000, in sicer da se ‚[p]ri družbi [...], dokler se ne dokaže nasprotno, domneva, da je središče dolžnikovih glavnih interesov registrirani sedež‘, ovreči z ugotovitvijo obstoja dejanske dejavnosti družbe v državi, ki ni država, v kateri ima družba registrirani sedež, ali pa je treba za to, da se domneva ovrže, ugotoviti, da družba v državi,

v kateri ima registrirani sedež, ni opravljal nobene poslovne dejavnosti?

3. Ali dejstvo, da ima družba v državi članici, ki ni država, v kateri ima registrirani sedež, nepremičnine in da obstaja najemna pogodba v zvezi z dvema hotelskima kompleksoma, ki sta jo sklenili družba dolžnica in neka druga družba, in pogodba, ki jo je družba dolžnica sklenila z neko bančno institucijo, pomenita obstoj elementov ali dejavnikov, ki zadostujejo za to, da se ovrže domneva, določena v členu 3 Uredbe (ES) št. 1346/2000, v korist registriranega sedeža družbe, in ali te okoliščine zadostujejo za to, da se šteje, da ima družba v tej državi ‚poslovalnico‘ v smislu člena 3(2) Uredbe (ES) št. 1346/2000?

4. Ali v primeru, da se ugotovitev, ki jo je Corte di Cassazione glede pristojnosti sodišč sprejelo v Sklepu št. 10606/2005, opira na razlago člena 3 Uredbe (ES) št. 1346/2000, ki se razlikuje od razlage Sodišča, člen 382 italijanskega zakona o pravnem postopku, v skladu s katerim Corte di Cassazione dokončno in zavezujoče odloči o pristojnosti, nasprotuje uporabi navedenega člena, kakor ga razlaga Sodišče?“

⁸ – Sodba Sodišča z dne 2. maja 2006 v zadevi Eurofood IFSC (C-341/04, ZOdl., str. I-3813).

IV – Pravna presoja

nacionalna pravna sredstva.⁹ Predložitveno sodišče glede na člen 68 ES torej ni bilo upravičeno do predložitve vprašanj v predhodno odločanje.

A – Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe

17. Pred obravnavo vprašanj za predhodno odločanje je treba najprej razjasniti, ali je predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Tribunale di Bari, dopusten.

1. Omejena pravica sodišč do predložitve vprašanj v predhodno odločanje glede na člen 68 ES

18. Tribunale di Bari je vprašanja Sodišču predložilo v sklepu z dne 6. julija 2009, ki je na Sodišče prispel 13. oktobra 2009. Takrat Lizbonska pogodba še ni začela veljati.

19. Uredba o postopkih v primeru insolventnosti je bila izdana na podlagi členov 61(c) ES in 67(1) ES. Ta uredba je zato pravni akt, po katerem sodišča nižje stopnje v skladu s členom 68 ES niso bila upravičena do predložitve vprašanj v predhodno odločanje. Kot je navedla Komisija, so zoper odločitve predložitvenega sodišča načeloma na voljo

20. Z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe 1. decembra 2009 pa je bil člen 68 ES razveljavljen, zato pravica do predložitve vprašanj v predhodno odločanje zdaj ni več omejena.¹⁰ Sodišče je v sodbi v zadevi Werynski razsodilo, da je treba v takem primeru o pravici do predložitve vprašanj v predhodno odločanje presojati glede na pravni položaj ob odločanju Sodišča o predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ne glede na pravni položaj ob vložitvi predloga.¹¹ Sodišče je zato od 1. decembra 2009 pristojno za odločanje o predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo sodišče, zoper odločitve katerega se po nacionalnem pravu lahko vloži pravno sredstvo, in to tudi če je bil predlog vložen pred tem dnem.¹² Predlog za sprejetje predhodne odločbe torej ni nedopusten zaradi

⁹ – Glede na člen 18 italijanskega Legge Fallimentare (zakon o insolventnosti), kakor je bil spremenjen z Decreto Legislativo št. 169 z dne 12. septembra 2007, se odločitev Tribunale di Bari lahko izpodbija s pravnim sredstvom.

¹⁰ – V zvezi s prehodno ureditvijo glej opombo 4 mojih sklepnih predlogov, predstavljenih 2. septembra 2010 v zadevi Werynski (C-283/09, ZOdl., str. 1-601).

¹¹ – Sodba z dne 17. februarja 2011 v zadevi Werynski (C-283/09, točka 30), v zvezi s tem glej tudi moje sklepne predloge, predstavljene 2. septembra 2010 v zadevi Werynski (navedeni v opombi 10, točke od 23 do 25).

¹² – Sodba Werynski (navedena v opombi 11, točka 31)

neobstoja pravice do predložitve vprašanj v predhodno določanje.

2. Nedopustnost zaradi neobstoja družbe

21. Družba Interedil (v likvidaciji) je na ustni obravnavi pred Sodiščem poudarila, da naj bi vprašanja za predhodno odločanje temeljila na domnevi in bila zato nedopustna, saj družba Interedil od izbrisa iz registra angleške trgovinske zbornice ne obstaja več, vprašanja, predložena Sodišču, pa naj bi bila zato hipotetična. Tudi Komisija je v spisu opozorila na to vprašanje.

22. Zato je treba opomniti, da Sodišče odločanje o vprašanju za predhodno odločanje, ki ga zastavi nacionalno sodišče, lahko zavrne le, če razlaga ali presoja veljavnosti pravila Unije, ki ju zahteva nacionalno sodišče, očitno nimata nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, če gre za hipotetičen primer ali če Sodišče nima na voljo potrebnih dejanskih in pravnih elementov, da bi lahko koristno odgovorilo na postavljena vprašanja.¹³

¹³ – Ustaljena sodna praksa, glej sodbo Sodišča z dne 22. decembra 2010 v zadevi Gowan Comércio (C-77/09, ZOdl., str. I-13533, točka 25).

23. Iz predloga za sprejetje predhodne odločbe ni jasno razvidno, da vprašanja, predložena v predhodno odločanje, niso nikakor povezana s predmetom spora o glavni stvari. Tudi če družba Interedil pravno ne obstaja več, ni izključeno, da italijanska zakonodaja za tak primer določa možnosti za poplačilo upnikov z naknadno likvidacijo, predložitveno sodišče pa naj bi zato želelo uvesti postopek v primeru insolventnosti.

3. Ugovori toženih strank v postopku v glavni stvari zoper dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe in odgovor na četrto vprašanje za predhodno odločanje

24. Tožene stranke v postopku v glavni stvari menijo, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe nedopusten še iz treh drugih razlogov. Opozarjajo na sklep italijanskega Corte di Cassazione, ki naj bi v sporu na vmesni stopnji že zavezujoče ugotovilo pristojnost italijanskih sodišč v postopku v primeru insolventnosti. Ta sklep naj bi postal pravnomočen. Zato naj, prvič, nerešen pravni spor v smislu člena 267 PDEU ne bi obstajal več.

25. Poleg tega se toženim strankam v postopku v glavni stvari zdi sporno besedilo vprašanj za predhodno odločanje: iz prvega in četrtega vprašanja naj ne bi bilo razvidno nasprotje

med določbami prava Unije in tem, kako jih uporabljajo nacionalna sodišča. Drugo in tretje vprašanje pa naj bi od Sodišča zahtevala, naj določbe prava Unije uporabi na konkretnem primeru.

26. Predložitveno sodišče želi v prvih treh vprašanjih v bistvu vedeti, kako je treba razlagati pojem središče glavnih interesov iz člena 3 Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti. Ta predmet predloga za sprejetje predhodne odločbe je dopusten.

27. V nadaljevanju je zato treba obravnavati le prva dva ugovora toženih strank v postopku v glavni stvari v zvezi z dopustnostjo, ki zadevata pravnomočno odločbo Corte di Cassazione.

28. V zvezi s tem se tudi ponuja možnost preučitve četrtega vprašanja predložitvenega sodišča za predhodno odločanje. V tem vprašanju predložitveno sodišče v bistvenem želi vedeti, ali je odločbi Corte di Cassazione, s katero se potrjuje mednarodna pristojnost italijanskih sodišč in ki je po nacionalni zakonodaji zavezujoča, zavezano tudi, če se ta izkaže za nezdružljivo s sodno prakso Sodišča. Če bi bilo tako, bi bila druga vprašanja za spor o glavni stvari nepomembna in zato nedopustna.

29. V skladu s členom 382 italijanskega zakona o pravdnem postopku odločba o pristojnosti, ki jo je sprejelo Corte di Cassazione v okviru spora na vmesni stopnji, zavezuje sodišče nižje stopnje.

30. Sodišče je že ugotovilo, da nacionalna procesna določba, v skladu s katero je sodišče, ki o zadevi ponovno odloča po tem, ko mu je zadevo vrnilo hierarhično višje sodišče, pri katerem je bila vložena pritožba, vezano na pravno presojo višjega sodišča, ne more postaviti pod vprašaj možnosti, ki jo imajo nacionalna sodišča na nižji stopnji, da Sodišču predložijo predlog za sprejetje predhodne odločbe, kadar so v dvomu glede razlage prava Unije.¹⁴

31. V tej zadevi, v kateri gre za nacionalno procesno določbo, ki zadeva zavezujoč učinek odločb sodišča višje stopnje v okviru spora na vmesni stopnji o mednarodni pristojnosti, ne more veljati drugače.

32. Nacionalno sodišče, ki v okviru svojih pristojnosti uporablja določbe prava Unije, ima v skladu z ustaljeno sodno prakso dolžnost zagotoviti popolno učinkovanje teh določb, pri čemer lahko po potrebi odloči, da ne bo uporabilo neskladnih določb nacionalne zakonodaje, ne da bi mu bilo treba zaprositi za predhodno odpravo te nacionalne določbe po zakonodajni poti ali kakšnem drugem

14 – Sodba z dne 5. oktobra 2010 v zadevi Elchinov (C-173/09, ZOdl., str. I-8889, točka 25).

ustavnem postopku ali čakati nanjo.¹⁵ Za tako določbo lahko šteje tudi procesna določba, ki velja v tej zadevi in iz katere izhaja zavezujoč učinek odločbe višjega sodišča.¹⁶

vmesno odločbo o pristojnosti, ki jo je izdalo hierarhično višje sodišče, v skladu z nacionalnim procesnim pravom vezano na pravno presojo hierarhično višjega sodišča, če glede na razlago, za katero se je obrnilo na Sodišče, ocenjuje, da ta presoja ni v skladu s pravom Unije.

33. Torej je pri razlagi prava Unije še naprej upoštevna samo odločitev Sodišča, pri čemer ni pomembno, ali se je nacionalno višje sodišče v okviru spora na vmesni stopnji že ukvarjalo z razlago prava Unije.

B – Vprašanja za predhodno odločanje

4. Vmesni predlog

34. Glede na navedeno je treba ugotoviti, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten.

36. Prvo, drugo in tretje vprašanje za predhodno odločanje zadevajo razlago pojma središče dolžnikovih glavnih interesov iz člena 3(1) Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti, zato jih je mogoče obravnavati skupaj (v nadaljevanju v točki 1). Tretje vprašanje za predhodno odločanje je poleg tega namenjeno natančnejši opredelitvi pojma poslovalnica v skladu s členom 3(2) Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti (v nadaljevanju v točki 2).

35. Na četrto vprašanje za predhodno odločanje je treba odgovoriti: pravo Unije nasprotuje temu, da je nacionalno sodišče, ki mora odločati v zadevi v skladu z zavezujočo

1. Pojem središče glavnih interesov iz člena 3(1) Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti

¹⁵ – Sodba Elchinov (navedena v opombi 13, točka 31, z napotilom na sodbi z dne 9. marca 1978 v zadevi Simmenthal (106/77, Recueil, str. 629, točka 24) in z dne 19. novembra 2009 v zadevi Filipiak (C-314/08, ZOdl., str. I-11049, točka 81)).

¹⁶ – Glej v tem smislu sodbo Elchinov (navedena v opombi 13, točka 31).

37. S členom 3(1) se ureja mednarodna pristojnost za uvedbo postopka v primeru insolventnosti. V skladu s tem členom so sodišča

držav članic, na ozemlju katerih je središče dolžnikovih glavnih interesov, pristojna za uvedbo postopkov v primeru insolventnosti.

konteksta določbe in cilja, ki mu določba sledi.¹⁷

40. Zato je Sodišče tudi že v sodbi v zadevi Eurofood v zvezi s členom 3(1) Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti ugotovilo, da „[je] pojem središče [...] glavnih interesov [...] posebnost te uredbe. Zato ima samostojen pomen in ga je treba torej razlagati enotno in neodvisno od nacionalnih zakonodaj.“¹⁸

a) Avtonomna opredelitev pojma

38. Predložitveno sodišče želi v prvem vprašanju za predhodno odločanje najprej izvedeti, ali je treba pojem središča glavnih interesov opredeliti avtonomno glede na uredbo ali v povezavi z nacionalno zakonodajo.

b) Opredelitev središča glavnih interesov

41. Pri družbi ali pravni osebi se, dokler se ne dokaže nasprotno, domneva, da je središče dolžnikovih glavnih interesov registrirani sedež.

39. V skladu z ustaljeno sodno prakso je iz zahtev za enotno uporabo prava Unije in iz načelo enakosti razvidno, da je treba izraze določbe prava Unije, ki se pri opredelitvi svojega smisla in področja uporabe ne sklicuje posebej na pravo držav članic, običajno razlagati neodvisno in enotno v celotni Evropski uniji, to razlago pa poiskati ob upoštevanju

42. Predložitveno sodišče zanimajo razlaga pojma središča glavnih interesov in merila, na podlagi katerih se lahko ovrže domneva iz člena 3(1), drugi stavek.

¹⁷ – Sodbi z dne 18. oktobra 2007 v zadevi Österreichischer Rundfunk (C-195/06, ZOdl., str. I-8817, točka 24 in tam navedena sodna praksa) in z dne 29. oktobra 2009 v zadevi NCC Construction Danmark (C-174/08, ZOdl., str. I-10567, točka 24).

¹⁸ – Sodba Eurofood IFSC (navedena v opombi 8, točka 31).

i) Odločilni čas

43. Ta zadeva ima dve značilnosti. Prvič, zadevna družba je bila ob vložitvi zahtevka za uvedbo postopka v primeru insolventnosti po podatkih, navedenih v predlogu za sprejetje predhodne odločbe, že več kot eno leto „zaprta“ in „izbrisana“ iz registra podjetij Združenega kraljestva. Drugič, družba je svoj registrirani sedež pred postopkom zaprtja prenesla iz Italije v Združeno kraljestvo. Zato je treba najprej preučiti, kako je prenos sedeža vplival na določitev pristojnosti. Nato je treba razjasniti, kateri čas je upošteven za določitev organa, pristojnega za odločanje v postopku v primeru insolventnosti, če je bila družba že dolgo pred vložitvijo zahtevka za uvedbo postopka v primeru insolventnosti izbrisana iz registra podjetij.

44. Uredba ne vsebuje jasne določbe o prenosu sedeža. Zato je treba v skladu z določbo člena 3 kot središče dolžnikovih glavnih interesov upoštevati zadnji registrirani sedež, razen če se domneva iz člena 3(1) ovrže z dokazom, da se središče glavnih interesov ni preneslo skupaj s sedežem, ampak je ostalo v državi izselitve.

45. Te posledice prenosa sedeža za določitev sodišča, ki je pristojno za uvedbo postopka v primeru insolventnosti, so za upnike, ki v državi izselitve že imajo pravne vezi z dolžnikom, vsekakor lahko negativne. Upniki so ob začetku pravnih vezi z dolžnikom namreč izhajali iz predpostavke določenega kraja za vodenje morebitnega postopka v primeru insolventnosti, za katerega pa se je po prenosu sedeža izkazalo, da ni več upošteven. Glede na to upoštevanje prenosa sedeža v okviru določitve pristojnosti pomeni neizpolnitev pričakovanja upnikov v državi izselitve.

46. Temelj določb Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti glede mednarodne pristojnosti pa je prav cilj mogočim upnikom omogočiti, da vnaprej preverijo, kateri pravni sistem bo obravnaval insolventnost, ki vpliva na njihove interese.¹⁹ Mednarodna pristojnost, ki v skladu s členom 4(1) sicer vodi tudi do uporabe materialnih določb insolventnega prava zadevne države, se navezuje na kraj, ki ga poznajo mogoči dolžnikovi upniki, da se

¹⁹ – Glej sklepne predloge generalnega pravobranilca Jacobsa, predstavljene 27. septembra 2005, v zadevi Eurofood IFSC (C-341/04, Z.Odl., str. I-3813, točka 118).

v primeru insolventnosti lahko ocenijo pravna tveganja.²⁰

sedeža in vložitevjo zahtevka za uvedbo postopka v primeru insolventnosti, veljati drugače, saj je od prenosa sedeža do zahtevka za uvedbo postopka v primeru insolventnosti minilo več kot eno leto.

47. Uredbodajalec pa zavedno priznava možnost, da se lahko mednarodna pristojnost za uvedbo postopka v primeru insolventnosti ob prenosu sedeža tudi naknadno spremeni. V nasprotju z osnutkom Konvencije ES o stečaju²¹ iz leta 1980 ta namreč ne vsebuje nobene posebne določbe za primer prenosa sedeža, v skladu s katero bi v prehodnem obdobju po prenosu sedeža ostala pristojna tudi sodišča države izselitve.

49. V nadaljevanju je zato treba preučiti, kateri čas je upošteven, če je bila družba ob vložitvi zahtevka za uvedbo postopka v primeru insolventnosti že izbrisana iz registra podjetij.

48. Nasprotno, s tem da upošteva samo središče glavnih interesov in da se zaradi dejanskega prenosa tega središča tudi spremeni mednarodna pristojnost za uvedbo postopka v primeru insolventnosti, dosledno upošteva pravico do ustanavljanja, ki bi bila v primeru strožje določbe vsaj posredno ogrožena. Načeloma zato tudi ni mogoče zahtevati, da mora nov sedež obstajati določen čas pred vložitevjo zahtevka za uvedbo postopka v primeru insolventnosti. V tej zadevi ni treba preučiti, ali mora v izrednih primerih, kot je neposredna časovna povezava med prenosom

50. Sodišče je v zvezi s prenosom sedeža, ki je bil izveden po vložitvi zahtevka za uvedbo postopka v primeru insolventnosti, ampak še pred izdajo odločbe o uvedbi postopka, odločilo, da država izselitve ostane pristojna za odločanje o uvedbi tega postopka.²² Zato je za presojo središča glavnih interesov načeloma

20 – Sklepni predlogi generalnega pravobranilca Jacobsa v zadevi Eurofood IFSC (navedeni v opombi 18, točka 122).

21 – Glej člen 6 in naslednji dokumenta Entwurf des Übereinkommens über den Konkurs, Vergleich und ähnliche Verfahren von 1980, EG-Dok. III/D/72/80-DE 1980, objavljen v Gerhard Kegel (izdajatelj) in Jürgen Thieme (redaktor), Vorschläge und Gutachten zum Entwurf eines EG-Konkursübereinkommens, Tübingen 1988.

22 – Sodba z dne 17. januarja 2006 v zadevi Staubitz-Schreiber (C-1/04, ZOdl., str. I-701, točka 29).

upošteven čas vložitve zahtevka za uvedbo postopka v primeru insolventnosti.

51. V okoliščinah, kot so v tej zadevi, ko je družba ob vložitvi zahtevka za uvedbo postopka v primeru insolventnosti že nekaj časa zaprta in izbrisana iz registra, pa pri določitvi časa vložitve zahtevka za uvedbo postopka v primeru insolventnosti kot upoštevnega časa *prima facie* nastane težava, da družba ob vložitvi zahtevka sploh nima več interesov v smislu člena 3(1) Uredbe, ker ne obstaja več.

52. To težavo bi bilo mogoče rešiti, če bi bil v takem primeru upošteven le registrirani sedež, ovržba domneve pa ne bi bila več dopustna. Družba ima registrirani sedež namreč tudi po zaprtju. Pri zaprti družbi bi bila v postopku v primeru insolventnosti tako izjemoma pristojna država članica, v kateri ima družba registrirani sedež.

53. To togo razmišljanje pa na koncu ni prepričljivo. Sicer je v korist takemu stališču treba omeniti, da se registrirani sedež tudi pri izbrisani družbi zlahka določi, naveza na nanj pa zato zagotavlja pravno varnost. V škodo temu vidiku pa je njegova posledica, da bi bilo središče glavnih interesov družbe

celo v primerih, v katerih tega pred izbrisom družbe v nobenem trenutku ne bi bilo mogoče povezati z njenim registriranim sedežem, pri ugotavljanju pristojnosti kljub temu odločilno. Vendar je to treba zavrniti, saj se pojem središča glavnih interesov v Uredbi navezuje na kraj, s katerim je družba objektivno očitno najtesneje povezana in ki ga njeni upniki lahko preverijo. Če bi se izkazalo, da je bil registrirani sedež aktivne družbe zgolj poštni nabiralnik, središče njenih glavnih interesov pa zato drugje, ni primerno, da se pristojnost po izbrisu te družbe kljub temu navezuje na njen registrirani sedež.

54. Tudi če je družba izbrisana, se domneva iz člena 3(1) posledično še lahko ovrže, če obstajajo dokazi, da središče glavnih interesov družbe pred njenim izbrisom ni bilo v državi, v kateri ima registrirani sedež. Zato je odločilen kraj, v katerem je družba imela zadnje središče interesov pred zaprtjem. Katero časovno obdobje je pri tem upoštevno, pa je treba raziskati s celovitim ovrednotenjem s stališča upnikov.

ii) Razlaga pojma „središče glavnih interesov“

55. V nadaljevanju je treba raziskati, katera merila določajo središče dolžnikov glavnih interesov v smislu člena 3(1) Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti.

56. Žal člen 2 te uredbe, v katerem so opredeljeni najpomembnejši pojmi Uredbe, ne vsebuje opredelitve središča glavnih interesov. Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve je na to pravilno opozoril že v zakonodajnem postopku.²³ Samo v uvodni izjavi 13 te uredbe je navedeno, da mora za središče dolžnikov glavnih interesov „[...] veljati kraj rednega poslovanja dolžnika in je zato preverljiv za tretje osebe“.

57. Na podlagi uvodne izjave 13 je Sodišče v zadevi Eurofood ugotovilo, „da je treba središče dolžnikov glavnih interesov

ugotoviti z merili, ki so hkrati objektivna in jih tretje osebe lahko preverijo. Objektivnost in možnost, da jih tretje osebe preverijo, sta potrebni za zagotovitev pravne varnosti in predvidljivosti pri določanju sodišča, ki je pristojno za uvedbo glavnega postopka v primeru insolventnosti.“²⁴ Sodišče je poudarilo pomen pravne varnosti in predvidljivosti prav na podlagi dejstva, da v skladu s členom 4(1) Uredbe določitev pristojne države članice pomeni tudi določitev prava, ki se uporabi.

58. Domnevo iz člena 3, predpisano v dobro registriranega sedeža, je mogoče ovreči le, če je na podlagi dejstev, ki so objektivna in jih tretje osebe lahko preverijo, mogoče ugotoviti resnično stanje, ki je drugačno od tistega, ki ga izraža lokacija navedenega registriranega sedeža.²⁵ Kot mogoč primer ovržbe te domneve je Sodišče navedlo primer družbe „poštni nabiralnik“, ki na ozemlju države članice, v kateri ima registrirani sedež, ne opravlja nobene dejavnosti.²⁶

59. Corte di Cassazione v odločbi, ki jo je izdalo v sporu na vmesni stopnji, opozarja, da naj družba Interedil po prenosu registriranega sedeža v Združeno kraljestvo tam ne bi opravljala nobene dejavnosti ali posla niti naj tam ne bi izvedla postopka zaprtja, saj

23 – Razvidno iz Bericht über den Vorschlag für eine Verordnung des Rates über Insolvenzverfahren (poročilo o predlogu uredbe Sveta o postopkih v primeru insolventnosti) Odbora za pravne zadeve in notranji trg (poročevalec Kurt Lechner), dokument A5-0039/2000; predlagana je bila vključitev te opredelitve v člen 2 Uredbe: „središče glavnih interesov“ [pomeni] kraj, iz katerega dolžnik vzdržuje poslovne odnose in opravlja druge gospodarske dejavnosti in s katerim je zato najtesneje povezan.

24 – Sodba Eurofood IFSC (navedena v opombi 8, točka 33).

25 – Sodba Eurofood IFSC (navedena v opombi 8, točka 34).

26 – Sodba Eurofood IFSC (navedena v opombi 8, točki 34 in 35).

središče upravljanja in organizacije dejansko ni bilo preneseno v London.

60. Pri družbi, ki v državi, v kateri ima registrirani sedež, ne opravlja nobene poslovne dejavnosti in nikakršnega poslovanja, bi bilo domnevo iz člena 3 Uredbe dejansko mogoče ovreči.

61. Drugo vprašanje za predhodno odločanje pa nakazuje, da predložitveno sodišče ne predpostavlja, da družba Interedil na novem registriranem sedežu ni opravljala nobene dejavnosti. Nasprotno kot v primeru družbe „poštni nabiralnik“, ki je bila v zadevi Eurofood navedena kot mogoč primer ovržbe domneve, se zato postavlja vprašanje, kako torej natančneje opredeliti središče glavnih interesov.

62. Pregled zgodovinskega ozadja Uredbe tukaj ni veliko v pomoč. Pri tem je namreč treba ugotoviti, da je bila zadevna terminologija sporna že v zakonodajnem postopku. Izhodišče je bila pobuda Nemčije in Finske, v kateri je bilo prevzeto besedilo Konvencije EU o postopkih v primeru insolventnosti, ki ni začela

veljati.²⁷ V uvodni izjavi 13 tega predloga je bil tudi natančno opredeljen pojem središče glavnih interesov. Tam je bilo navedeno: „Središče glavnih interesov je kraj, s katerim dolžnik redno vzdržuje najožje vezi, ki je središče njegovih različnih poslovnih odnosov in v katerem je vsaj večinski del njegovega premoženja. S tem krajem so dobro seznanjeni tudi upniki.“ V zvezi s tem je luksemburška delegacija očitala, da se tako upošteva večinski del premoženja, ne upoštevajo pa se dejavnosti dolžnika ali upravljanje njegovega premoženja, čemur sama daje prednost.²⁸

63. Po kritičnem sprejetju spremenjenega osnutka²⁹ generalnega sekretariata Sveta³⁰ se je uredbodajalec odločil, da se besedilo prvega stavka točke 75 Erläuternder Bericht zum

27 – Pobuda Zvezne republike Nemčije in Republike Finske za sprejetje za sprejetje Uredbe Sveta o postopkih insolventnosti, predložena Svetu 26. maja 1999, UL 1999 C 221, str. 8.

28 – Navedba luksemburške delegacije, dokument Sveta z dne 20. julija 1999, št. 10342/99.

29 – Glej dokument Sveta z dne 29. julija 1999, št. 9934/1/99, v zvezi s poznejšimi spremembami glej dokument Sveta z dne 22. oktobra 1999, št. 9934/2/99.

30 – Delegacija Združenega kraljestva je na primer očitala, da naj bi bila opredelitev dvomljiva, saj lahko dolžnik svoje interese uresničuje iz različnih krajev, poleg tega pa so merila za določitev „glavnih“ interesov nejasna, glej dokument Sveta z dne 13. septembra 1999, št. 10683/99.

Insolvenz-Übereinkommen³¹ (v nadaljevanju: obrazložitevno poročilo h konvenciji o postopkih v primeru insolventnosti) prevzame kot uvodna izjava 13 in torej upošteva kraj rednega poslovanja.

64. Pri vsej nejasnosti v zvezi z opredelitvijo pojmov je Sodišče v sodbi Eurofood upravičeno odločilno upoštevalo vidik upnikov.³² Pri tem se je oprlo na besedilo uvodne izjave 13, ki določa preverljivost za tretje osebe. Mogoči upniki morajo imeti možnost vnaprej vedeti, katera država članica bi bila, po *status quo*, pristojna za uvedbo postopka v primeru insolventnosti in katero pravo bi se v tem postopku uporabljalo.

65. Da bi določili središče gospodarskih interesov, je potrebno celovito ovrednotenje s stališča upnikov. Že generalni pravobranilec Jacobs je v sklepnih predlogih v zadevi Eurofood poudaril, da je treba pri tem v vsaki zadevi odločati ob upoštevanju njenih posebnih okoliščin.

31 – Virgós, M., und Schmit, E., Obrazložitevno poročilo h konvenciji o postopkih v primeru insolventnosti, nemška različica po pregledu skupine pravnikov-lingvistov, Svet Evropske unije, Doc. 6500/1/96 REV 1, točka 75

32 – Tukaj je treba izhajati iz širokega razumevanja pojma upnik, ki lahko vključuje tudi zaposlene v podjetju.

66. Splošno in samostojno obravnavanje posameznih dejavnikov je zato že vnaprej izključeno. Lokacija nepremičninskega premoženja dolžnice in kraj najetih objektov, za katere je ta z drugo družbo sklenila najemne pogodbe, ter obstoj pogodbe insolventne družbe z bančno institucijo iz določene države članice sami po sebi niso dejavniki, ki bi dokončno omogočali določitev središča glavnih interesov.³³

67. Pregled zgodovinskega ozadja je pokazal, da se uredbodajalec pri opredelitvi središča glavnih interesov sicer ni skliceval na večinski del premoženja. Zato je osredotočanje zgolj na lokacijo večinskega dela premoženja družbe izključeno. To se zdi prepričljivo tudi zato, ker tretje osebe pogosto ne morejo preprosto preveriti, kje je večinski del dolžnikovega premoženja, še posebno če je razpršeno po več državah članicah.

68. Nasprotno, v okvir nujnega celovitega obravnavanja je na podlagi ovrgljive domneve iz člena 3(1) in besedila uvodne izjave 13, v kateri se upošteva kraj rednega poslovanja, treba vedno vključiti, katere dejavnosti, ki jih tretje osebe lahko objektivno preverijo, opravlja družba v kraju svojega registriranega sedeža.

33 – Sklepni predlogi generalnega pravobranilca Jacobsa v zadevi Eurofood IFSC (opomba 19, tč. 125).

69. Če je uprava družbe v kraju njenega registriranega sedeža, torej je v tem kraju poslovodstvo, ki od tam upravlja družbo in je navzven prepoznavno, glede na sestavo Uredbe za določitev pristojnosti v primeru insolventnosti ni pomembno, kje je večinski del premoženja ali obratov družbe. Namen, da se kraj, v katerem je običajno uprava družbe, določi za navezno okoliščino, ki jo tretje osebe lahko preverijo, izhaja že iz domneve iz člena 31) in njenega sklicevanja na registrirani sedež. Obrazložitev poročilo h konvenciji o postopkih v primeru insolventnosti, iz katerega izvira besedilo uvodne izjave 13, predpostavlja, da je registrirani sedež običajno enak glavnemu sedežu dolžnika.³⁴ Če je torej uprava družbe dejansko v kraju registriranega sedeža, je druga lokacija glavnih interesov vnaprej izključena.

70. Domneva iz člena 3(1) se s hkratnim upoštevanjem lokacije premoženja družbe, njenih obratov in njenih podjetniških dejavnosti lahko ovrže le, če z vidika dolžnikov kraj, v katerem je uprava, ni enak kraju registriranega sedeža. Nato bodo po potrebi nujni tudi drugi objektivni dejavniki, ki jih bo prav tako treba obravnavati z vidika upnikov, da bi razjasnili pristojnost za uvedbo postopka v primeru insolventnosti. Zato je treba posamezen primer celovito ovrednotiti.

71. V postopku v glavni stvari se zdi, da je dolžnica po prenosu sedeža opravila izključno dejavnosti v zvezi z zaprtjem. Tudi pravni posli in dejavnosti, ki jih družba opravi v okviru zaprtja, so načeloma pomembni za določitev središča njenih glavnih interesov. K temeljnim svoboščinam v skladu s pravom Unije navsezadnje spada tudi prenos družbe v drugo državo članico zaradi zaprtja. Če je torej vodenje dejavnosti v zvezi z zaprtjem navzven prepoznavno potekalo iz kraja novega registriranega sedeža, je upravljanje glavnih interesov v upoštevnem časovnem obdobju pred izbrisom družbe potekalo na njenem registriranem sedežu, zato bi bila ovržba domneve iz člena 3(1) izključena.

³⁴ – Obrazložitev poročilo h konvenciji o postopkih v primeru insolventnosti (navedeno v opombi 31, točka 75.)

72. Vprašanja prenosa središča glavnih interesov zaradi izogibanja določbam insolvenčnega ali obligacijskega prava države izvora ali zaradi onemogočenja dostopa do premoženja upnikom v okviru te zadeve ni treba preučiti. Zaradi mogoče zlorabe prenosa se postavljajo zanimiva vprašanja, ki so razpeta med temeljnimi svoboščinami dolžnika na eni strani ter varstvom upnikov in preprečevanjem spodbujanja strank k prenosu premoženja ali sodnih postopkov iz ene države članice v drugo, da bi se tako dosegel ugodnejši pravi položaj, (t. i. *forum shopping*) na drugi strani.³⁵ Ker predložitveno sodišče v zvezi s tem ni postavilo nobenega vprašanja, iz opisanega dejanskega stanja pa niso razvidni zadostni dokazi za kršenje te pravice, ta zadeva ni primerna za dokončno preučitev teh vprašanj.

73. Prav tako ni treba preučiti stališča, ki je razvidno iz besedila sodbe Corte di Cassazione v sporu na vmesni stopnji spora o glavni stvari, saj predložitveno sodišče tega ni zahtevalo. Tam navedeno sodišče opozarja, da prenos sedeža italijanskemu registru ni bil sporočen. V predlogu za sprejetje predhodne odločbe pa je navedeno, da je bila družba Interedil 18. julija 2001 iz italijanskega registra izbrisana. Če je družba ob vložitvi zahtevka za uvedbo postopka v primeru insolventnosti vpisana v register dveh držav članic, se pri upoštevanju vidika upnikov lahko postavijo

vprašanja o pravni domnevi. Ker pa predložitveno sodišče predpostavlja, da je bila družba iz italijanskega registra izbrisana, ni povoda, da bi se to tukaj natančneje preučilo.

c) Vmesni predlog

74. Zato je na prvo in drugo vprašanje za predhodno odločanje ter na prvi del tretjega vprašanja za predhodno odločanje treba odgovoriti:

Pojem „središče dolžnikovih glavnih interesov“ v smislu člena 3(1) Uredbe št. 1346/2000 ima samostojen pomen, zato ga je treba razlagati enotno in neodvisno od nacionalnih zakonodaj.

75. Dejstvo, da ima družba nepremičnine v drugi državi članici, ki ni država članica, v kateri ima registrirani sedež, najemna pogodba v zvezi z dvema hotelskima kompleksoma, ki sta jo sklenili družba dolžnica in neka druga družba, in pogodba, ki jo je družba dolžnica sklenila z neko bančno institucijo, kot taki ne zadostujejo, da bi se ovrgla domneva iz člena 3 Uredbe št. 1346/2000 v korist „registriranega sedeža“ družbe. Potrebno je celovito obravnavanje, v katerem je

35 – Glej sodbe z dne 9. marca 1999 v zadevi Centros (C-212/97, Recueil, str. I-1459), z dne 5. novembra 2002 v zadevi Überseering (C-208/00, Recueil, str. I-9919), in z dne 30. septembra 2003 v zadevi Inspire Art (C-167/01, Recueil, str. I-10155).

treba po objektivnih in za tretje osebe preverljivih merilih presoditi, kateri kraj je kraj rednega poslovanja družbe. Če je uprava družbe dejansko na registriranem sedežu, je druga lokacija glavnih interesov izključena.

najemna pogodba v zvezi z dvema hotelskima kompleksoma in pogodba, ki jo je družba sklenila z neko finančno institucijo?

2. Pojem poslovalnice iz člena 3(2) Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti

76. Predložitveno sodišče v drugem delu tretjega vprašanja sprašuje po okoliščinah, ki morajo obstajati, da gre za poslovalnico v smislu člena 3(2) Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti. Če bi se namreč izkazalo, da središče interesov družbe Intere-dil ni bilo v Italiji in zato italijanska sodišča niso pristojna za uvedbo glavnega postopka v primeru insolventnosti, bi bila v Italiji vsekakor mogoča izvedba sekundarnega postopka v primeru insolventnosti. V skladu s členom 3(2) je pogoj za to, da ima družba Intere-dil v Italiji poslovalnico. Ali za obstoj poslovalnice zadostujejo lokacija nepremičnin,

77. V skladu s členom 2(h) Uredbe o postopkih v primeru insolventnosti „poslovalnica“ pomeni katerikoli kraj poslovanja, v katerem dolžnik opravlja stalno gospodarsko dejavnost, ki predpostavlja udeležbo osebja in premoženja.

78. S tem je v Uredbo o postopkih v primeru insolventnosti prevzeto besedilo konvencije držav članic o postopkih v primeru insolventnosti z dne 23. novembra 1995. V njenem obrazložitvenem poročilu je v zvezi s tem navedeno: „kraj poslovanja‘ je kraj, v katerem družba izvaja trgovinske ali industrijske gospodarske dejavnosti ali gospodarske dejavnosti samostojnega značaja, ki so usmerjene na trg (to je usmerjene navzven). Ugotovitev, da je za gospodarsko dejavnost nujna udeležba osebja, kaže, da mora obstajati vsaj osnovna organizacija. Kraj poslovanja, v katerem se samo občasno izvaja neka dejavnost, ne more šteti za poslovalnico. Za to je potrebna določena trajnost. ... Odločilno je, kakšen vtis daje dejavnost, in ne, za katere cilje si dolžnik s to dejavnostjo prizadeva.“³⁶

79. Obstoj premoženja sam po sebi ne zado-stuje za ovrzbo domneve iz člena 3(1), drugi stavek, Uredbe niti ne za člen 3(2). Nasprotno, predložitveno sodišče bo moralo preizkusiti,

36 – Obrazložitevno poročilo (navedeno v opombi 31, točka 71).

ali je bilo tam zaposleno osebje in ali je obstajala vsaj osnovna organizacija.

80. Zato je na drugi del tretjega vprašanja za predhodno odločanje treba odgovoriti:

Dejstvo, da ima družba nepremičnine v drugi državi članici, ki ni država članica, v kateri

ima registrirani sedež, obstoj najemne pogodbe v zvezi z dvema hotelskima kompleksoma, ki sta jo sklenili družba dolžnica in neka druga družba, in pogodbe, ki jo je družba sklenila z neko bančno institucijo, lahko domnevo, da ima družba v tej državi „poslovalnico“ v smislu člena 3(2) Uredbe št. 1346/2000, upravičijo le, če so navedeni elementi posamezno ali skupaj na podlagi trajne organizacijske strukture v kraju poslovanja, v katerem dolžnik opravlja stalno gospodarsko dejavnost, ki predpostavlja uporabo osebja in premoženja.

V – Predlog

81. Ob upoštevanju zgornjih ugotovitev Sodišču predlagam, naj na predlog za sprejetje predhodne odločbe odgovori:

1. Pojem „središče dolžnikovih glavnih interesov“ v smislu člena 3(1) Uredbe št. 1346/2000 o postopkih v primeru insolventnosti ima samostojen pomen, zato ga je treba razlagati enotno in neodvisno od nacionalnih zakonodaj.

2. Dejstvo, da ima družba nepremičnine v drugi državi članici, ki ni država članica, v kateri ima registrirani sedež, najemna pogodba v zvezi z dvema hotelskima kompleksoma, ki sta jo sklenili družba dolžnica in neka druga družba, in pogodba, ki jo je družba dolžnica sklenila z neko bančno institucijo, kot taki ne zadostujejo, da bi se ovrgla domneva iz člena 3 Uredbe št. 1346/2000 v korist „registriranega sedeža“ družbe. Potrebno je celovito obravnavanje, v katerem je treba po objektivnih in za tretje osebe preverljivih merilih presoditi, kateri kraj je kraj rednega poslovanja družbe. Če je uprava družbe dejansko na registriranem sedežu, je druga lokacija glavnih interesov izključena.

3. Dejstvo, da ima družba nepremičnine v drugi državi članici, ki ni država članica, v kateri ima registrirani sedež, obstoj najemne pogodbe v zvezi z dvema hotelskima kompleksoma, ki sta jo sklenili družba dolžnica in neka druga družba, in pogodbe, ki jo je družba sklenila z neko bančno institucijo, lahko domnevo, da ima družba v tej državi „poslovalnico“ v smislu člena 3(2) Uredbe št. 1346/2000, upravičijo le, če so navedeni elementi posamezno ali skupaj na podlagi trajne organizacijske strukture v kraju poslovanja, v katerem dolžnik opravlja stalno gospodarsko dejavnost, ki predpostavlja uporabo osebja in premoženja.

4. Pravo Unije nasprotuje temu, da je nacionalno sodišče, ki mora odločati v zadevi v skladu z zavezujočo vmesno odločbo o pristojnosti, ki jo je izdalo hierarhično višje sodišče, v skladu z nacionalnim procesnim pravom vezano na pravno presojo hierarhično višjega sodišča, če glede na razlago, za katero se je obrnilo na Sodišče, ocenjuje, da ta presoja ni v skladu s pravom Unije.